Asiantuntijalausunto
johtava asiantuntija Berit Kiuru
27.10.2022

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Viite:
U 59/2022 vp, EU/2022/0514

Asia:
OSA; Hallintovaliokunnan kuuleminen 28.10.2022 klo 11.30; U 59/2022 vp; Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2011/98 kolmansien maiden kansalaisille jäsenvaltion alueella oleskelua ja työskentelyä varten myönnettävää yhdistelmälupaa koskevasta yhden hakemuksen menettelystä sekä jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevien kolmansista maista tulleiden työntekijöiden yhtäläisistä oikeuksista muuttamiseksi

Euroopan komissio antoi 27.4.2022 ehdotuksen (KOM (2022) 655 lopullinen) tarkoituksena uudistaa direktiivi kolmansien maiden kansalaisille jäsenvaltion alueella oleskelua ja työskentelyä varten myönnettävää yhdistelmälupaa koskevasta yhden hakemuksen menettelystä sekä jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevien kolmansista maista tulleiden työntekijöiden yhtäläisistä oikeuksista (2011/98/EU, jäljempänä *yhdistelmälupadirektiivi*).

Ehdotus on osa toimenpidekokonaisuutta, jolla pyritään puuttumaan EU:n laillista maahanmuuttoa koskevan politiikan puutteisiin ja houkuttelemaan EU:hun sen tarvitsemia osaajia. Ehdotuksen tavoitteena on tehostaa hakumenettelyä ja vahvistaa kolmansien maiden kansalaisten yhdenvertaista kohtelua suhteessa EU-kansalaisiin sekä suojelua työvoiman hyväksikäytöltä.

Sisäministeriö viittaa U-kirjelmästä ilmenevään valtioneuvoston kantaan ja pitää tärkeänä kehittää EU:n laillisen työvoiman maahanmuuton politiikkaa ja lainsäädäntöä samalla kun turvataan sen tehokas toimeenpano. Laillisen maahanmuuton edistäminen sekä lupaprosessien kehittäminen ovat välttämätön osa tasapainoista maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikkaa ja vastaa tarpeeseen saada jäsenvaltioihin osaajia myös unionin ulkopuolelta. Lupamenettelyn kehittämisellä ja sujuvoittamisella vahvistetaan työvoiman maahanmuuton prosessien toimivuutta ja laatua sekä ehkäistään hyväksikäyttöä.

Hakumenettelyn tehostaminen

Direktiivissä säädetään jo nykyisin yhden hakemuksen menettelystä, jossa on yhdistettynä työtä ja oleskelua varten myönnettävä oleskelulupa eli yhdistelmälupa. Komissio pyrkii ehdotuksellaan sujuvoittamaan ja tehostamaan hakumenettelyä.

Sisäministeriön näkemyksen mukaan laillisen maahanmuuton menettelyjen kehittäminen on tarpeen, jotta edistetään EU:n houkuttelevuutta työskentelyalueena ja turvataan työvoiman saatavuus.

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Työntekijöiden yhdenvertainen kohtelu ja suojelu

Komissio ehdottaa yhdistelmälupadirektiiviin muutoksia, joiden tavoitteena on taata kolmansien maiden kansalaisille yhtenevät oikeudet jäsenvaltion kansalaisten kanssa, suojata hyväksikäytölle alttiita työntekijöitä ja lisätä tietoisuutta työntekijän oikeuksista, velvollisuuksista sekä menettelyllisistä takeista.

Sisäministeriö kannattaa komission muutosesityksiä, joilla pyritään ehkäisemään työvoiman hyväksikäyttöä ja suojelemaan työntekijöitä. Työvoiman maahanmuuttoa edistettäessä on välttämätöntä kiinnittää huomiota myös työntekijöiden oikeuksiin ja lisätä tietoisuutta niistä.

Mahdollisuus vaihtaa yhdistelmäluvan voimassaoloaikana työnantajaa ja hankkia uusi työpaikka työttömyyden kohdatessa ovat omiaan parantamaan työntekijän asemaa mahdollisissa hyväksikäyttötilanteissa ja mahdollistavat maassa jo olevan ulkomaalaisen työpanoksen hyödyntämisen.

Suomessa lainsäädäntö vastaa jo nykyisellään pitkälti komission ehdotusta.